

פתגמין

עלון לילדי ישראל בספס הארמית

דתלמודא

פרשת ויחי תשע"ח יו"ל ע"י תלמוד תורה "אור שמחה" לחסידי גור ערך

n התחפש בשלג m

התניאש אלא קא שחי (המתין) לשעת הכשר, וזו אמנם הגיעה.

סופת שלגים עזה התחוללה בעולם, מעלות הקר ירדו הרבה מתחת לאפס, וכלהו בני כפריא לא אפיקו רגליהו מן בתיהון ולא אתו למתא לובלין למיזבן (למכור) ירקות לשבת, וכך יצא שבכל העיר לובלין לא יכלו למצוא ואפילו בצל אחד, לכבוד שבת קודש.

הרבי מלובלין קא שדר לשוקא תרי מחסידוהי לאתווי בצלים לכבוד שבת. ובההיא שעתא, נצנץ במוחו של רבי נפתלי מרופשיץ רעיון...

רבי נפתלי נפק לשוקא דמתא והמתין להזדמנות, והנה הופיע אפר בודד דקא אתא לשוקא למרות השלג והכפור, רכיב על סוסויה, ועמיה הוו בצלון פורתא למיזבן להו, האפר התכוון להכריז על מרבלתו, אלא שרבי נפתלי נגש אליו וקא בעי מיניה למיזבן ליה כולא בצלים דהוו ליה.

רבי נפתלי שלם לו בעין יפה בעד כל הבצלים, והאפר קא בעי למיהדר לכפרו, אך רבי נפתלי

להרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל היה גביע מיחד לקדוש, פלידא דכספא (גביע מכסף) מיחד בחשיבותו ובקדשותו, דקא אתא לגדיה מחד מן צדיקאי קמאי, והוה קא נטר ליה כסימא יקרא (והנה שומר עליו פאוצר יקר). וכל השבוע החזיקו טמון בארוננו ולא התיר לאיש לראותו.

בלילא דשבתא לבתר צלותא, הוה קא ממלא החוזה הקד' לפלידא דיליה בחמרא טבא והוה מקדש עליה בכונה יתירא, הקהל פלו היה מבית אז ביראת הכבוד על הרבי שמקדש בגביע ההדור והקדוש והרגשת שבת קודש קא עיילא בפלהו, "מעין עולם הבא" ממש.

ברם, רק החוזה מלובלין הקי בלחודא (בלבד) הוה שתי מן פלידא הדין ולא חריגי לא הוה רשותא למישתי מפלידא פלל, ואפילו שחסידים רבים חשקו לשותות מהגביע המיחס והקדוש, הם לא העזו לעבר על האסור המפרש.

גם הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ, תלמידיה של החוזה הקי, קא צבי (רצה) והנה מוכן ליהובי ממונא טובא בגין ההיא זכותא למישתי בפלידא דרביה, אבל החוזה התעלם מכך. רבי נפתלי לא

"לא בעינא כספא" – ענה ה"אפר" "אני צמא"
וקירא לי מן גלידא (וקר לי מהכפור) ובעינא
חדא לגימא דיי"ש לחמומיה לגרמאי (לחמם את
עצמותי)!"

רצה הרבי למזג לו יי"ש בכוס רגילה, אך
ה"אפר" התעקש והצביע על הגביע היקר שהיה
בידי הרבי באמצע הנקוי והצחוח, ואמר: "לא
בעינא בכוזא סתם (סתם כוס), אלא בהאי
פלידא בעינא למישתי!"

הרבי מלובלין התחלחל ואמר
למשמשו: "תביא לו את פל
הבקבוק וישתה ישר ממנו!!!"

נעלב האפר ואמר: "קא
מכלמי לי הכא
(מעליבים אותי
פאן). לא שתיין
אני, ולא
שתינא מן
כובא (ואיני
שותה מן
הבקבוק),
ותפס את שק
הבצלים ורצה
לברח.

כד חזא הרבי
מלובלין דכל טצדקי
ושדולי לא קא מהני ליה,
בלי ברירא קא מלי
לפלידא בני"ש ונהיב ליה
למישתי ביה, או אז קא מינקיט (לקח)
ה"אפר" לפלידא בידיה, ועצם לעינוהי בדבקות,
ואז בלי כל הודעה מקדמת, נשמע קולו של
האפר בברכו בקול רם ובכוונה רבה: "ברוך
אתה ה'... שהכל נהיה בדברו!"

עלב אותו בשאלה: "כמה ממונא בעית בגין
מעילא דילך (המעיל שלך)?"

נדהם האפר והביט בו בתמהון: מה יש
ל"ראבין" היהודי לעשות עם מעילי המגשם?
ומאי קסבר, היכי אהדר לביתאי ללא לבושא
חמימא דיליי? (איך אשוב לביתי ללא מעילי
החם) אבל לאחר שרבי נפתלי תקע בידו כמה
מטבעות זהב נוצצים, קא פשיט לגלימיה מעלוהי
להדיא וקא יהיב ליה לרבי נפתלי, דרבן את
סויו ואסתליק מהתם.

רבי נפתלי קא לביש ללבושא דאיכרא, וקא
אטמר (החביא) את פאותיו מתחות כובעא, שנה
מעט את מראה פניו עד שנראה כאחד האפרים
הכפריים מהאזור.

וכשהבצלים בידו, נעמד מול "בי מדרשא"
דהחוזה הקד' וקא פריז בקול רמא:
"בצליא למזבן, מאן בעי בצליא למזבן."
להדיא קא אתו כולא חסידא וכל חד
קא בעי למיזכי להיות הראשון,
אבל רבי נפתלי עשה את
עצמו כאלו שנה את
דעתו ואמר "קא
הדרנא בי (אני
חוזר בי) לא בעינן
למיזבן להו!"

זקן החסידים החל
להפציר בו והסביר לו כי
חפצים לקנות את הבצלים
בשביל ה"ראבין" החשוב.

"אי הכי" – אמר רבי נפתלי – לא מזבנינא להו,
אלא ל"ראבין" בלחודא (לא אמפרם רק לרבי
בלבד).

איתיהו לקמיה דהחוזה דהנה קא עסיק ההוא
שעתא בגביע הפספ לנקויי גתיה, והחוזה קא
שאל ליה "מאי כמה ממונא בעית בגין בצלך?"

**החסידים שקלטו מי הוא האפר העומד לפניהם, קא דחילו מן הקפדתו דרפנו החוזה הק',
אבל החוזה קא שחק ואמר בחדוותא: "פקח הוא רבי נפתלי, וזכה לשותות מן הגביע,
ובאמת ראוי הוא לכך!" -
"לחיים, לחיים, רבי נפתלי!"**

בְּרֵשֶׁתָּא

תרגם את המילים ושבץ אותם בתשבץ

דוֹכָתָא (4)

_____

עֶבֶד (3)

_____

מָטָא (4)

_____

חִמְרָא (3)

_____

δ		ו		
		י	δ	δ
		ג		δ
δ		ש		δ

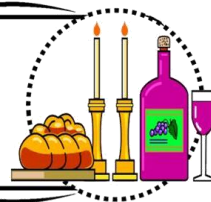
לִישְׁנָא

רשם את המספר הנכון ליד התרגום

אָתָּה	בָּא	1 עֵי לֵת
אָתָּה	הוּלָד	2 נָחִיתָת
אָתָּה	יֹרֵד	3 סָלָקָת
אָתָּה	יֹשֵׁב	4 שָׁקָלָת
אָתָּה	לֹמֵד	5 יִתְבַּת
אָתָּה	לֹקֵחַ	6 יִהְבַּת
אָתָּה	נֹתֵן	7 אָדָלָת
אָתָּה	נִכְנָס	8 אָתִית
אָתָּה	עוֹלָה	9 יִלְפַת
אָתָּה		10 חִזִּיחַ

שִׁבְתָּא טַבָּא

בְּזִמְנָא דְבִי מְקַדְשָׁא (בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) הָוָה קַיִימָא, כָּל שַׁבְתָּא

אֲכִילַת חֲמִין
(טְשֻׁלֵּנט) בְּשַׁבַּת

וְשַׁבְתָּא הָוּוּ מְסָקִי תַרְיִסֵר לַחְמִי
דְּאִפִּיא חֲדָתִי, וְאַחֲתִי מִתְמַן
(וְהוֹרִידוּ מִשָּׁם) לַחְמָא מִשַׁבְתָּא קַדְמָאָה (מִהַשְׁבֵּת
הַקּוֹדְמָת). וְלַחְמִי דְאַחֲתִי אִפְתִּי הָוּוּ "חֲמִימָא"
כְּבַעֲדֵן דְנִפְקִי מִתְנוּרָא, כְּדָכְתִּיב "לָחֵם חֵם",
וְלְדוֹכְרָא דְהָאִי נִיסָא, אֲכָלִינֵן בְּשַׁבְתָּא "חֲמִין". (שְׁמֹן)

לנר

גִּירָסָא

בחר את התרגום הנכון

שָׁדֶר זָרֵק שָׁלַח מְשַׁדֵּר יָדָר

בְּעִי בִּיצָה שֵׁם מְקוֹם שׂוֹאֵל-צָרִיף שֵׁם עֵיר

כְּוֹתִי כְּבָשִׁים כְּמוֹף כְּבִיסָה כְּמוֹנִי

פְּרִיטָא פְּרוֹת בְּרִוּוֹז בְּרִדְלָס גַּן / כָּרֶם

אֵיירִי אִוְרוֹת פּוֹסְקִים עוֹסֵק בְּ... הָרִים

מִימָרָא

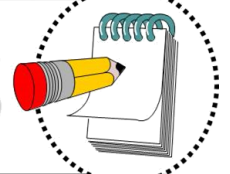
מילולת מפתח המופיעים הרבה בגמרא

היכי דמי

תרגום מלולי: איך הוא דומה.

הסבר: הגמרא משתמשת במלים אלו כשרוצה לברר ולתאר את המקרה או המצב המיוחד שעליו נאמרו הדברים. לדגמא: דודי: ביום שישי יכול להיות צום ולא דוחים אותו.

תַּרְגוּמָא

כתוב את המילה הנכונה מהפסוק

עוֹרֵי סָה

על שם מה?

התשובה בתרגום אונקלוס פרק מ"ז פסוק ל"א

סוזק"ש

שמות

שם התלמיד _____ ני"ו

סג'1   סג'2   סד'1   סד'2   סה'
סו'

□ מילאתי את התלוש על פי "תקנון פתגמין"